

Målbeskrivningar Växtplats Blekinge

Dokumentnamn: Målbekrivningar Växtplats Blekinge		Revision: 03
Dokumenttyp:	Dokumentnummer:	
Detta dokument gäller för:	Funktionsområde:	
Dokumentansvarig:	Beslut av:	
Beslut datum:	Nästa revidering:	

Innehåll

Inledning.....	4
Mål för strategiskt område – I Blekinge utvecklar vi attraktiva livsmiljöer.....	5
Stärkt attraktivitet särskilt för unga.....	5
Minskad miljö- och klimatpåverkan.....	5
God och jämlik hälsa.....	6
Mål för strategiskt område – I Blekinge utvecklar vi ett expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning..	6
Stärkt konkurrenskraft i näringslivet.....	6
Ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen.....	7
Fler Blekingebor i arbete.....	7
Delmål och indikatorer.....	7

Inledning

Detta dokument beskriver och motiverar de sex målen i Blekinges regionala utvecklingsstrategi - Växtplats Blekinge. Målen är beroende av varandra och påverkar varandra. Samtliga mål bidrar till genomförandet av olika delar av Agenda 2030.¹ Hållbarhet brukar beskrivas i tre dimensioner; ekonomisk-, ekologisk- och social hållbarhet. De tre dimensionerna är lika viktiga och varandras förutsättningar. Flera av målen i utvecklingsstrategin bidrar främst till ekonomisk hållbarhet - stärkt konkurrenskraft i näringslivet, ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen och fler Blekingebor i arbete. Målet som främst bidrar till ekologisk hållbarhet är minskad miljö- och klimatpåverkan. Till social hållbarhet bidrar främst målen god och jämlik hälsa, stärkt attraktivitet särskilt för unga och fler Blekingebor i arbete. I slutet av dokumentet finns två tabeller med strategins delmål med tillhörande indikatorer.

I den regionala utvecklingsstrategin beskrivs mål, delmål och prioriteringar. Syftet har varit att tydligt beskriva strategins logik genom att förtydliga vilka förändringar på kort sikt som respektive prioritering ska leda till (delmål) och vad de syftar till att leda till på lång sikt (mål). Varje prioritering kopplas tydligt till ett av strategins mål. Prioriteringarna kan bidra till flera mål men kopplas till det mål som prioriteringen i huvudsak bidrar till. Delmålen är på kortare sikt och underlättar förståelsen för hur prioriteringarna är tänkta att bidra till de långsiktiga målen samt valet av prioriteringar.

Regional utveckling är ett brett och komplext område. För att i uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin fånga den önskade förflyttningen på lång sikt är målformuleringarna breda och har inga målvärden. Regionens samlade utveckling förklaras av många aktörer inom olika områden och förutsättningar kan förändras över tid. Det innebär att många aktörer bidrar till utvecklingen samtidigt som den påverkas av flera externa faktorer vilket försvårar arbetet med att hitta välformulerade nivåer för målen. Istället har vår ambition varit att formulera tydliga, om än breda, mål och delmål med flera tillhörande indikatorer för att bättre försöka besvara frågan om utvecklingen går åt rätt håll och om Blekinge på sikt når målen. Med den utgångspunkten kan strategins olika delar och ambitioner följas upp istället för att följa upp ett fåtal nivåsattna mål som riskerar att bli för snäva.

Uppföljningen av strategin kommer ske årligen och kommer innehålla både ett geografiskt perspektiv och ett tidsperspektiv samt jämförelse mellan grupper. Det innebär att skillnader inom länet och länets prestation i relation till andra geografier belyses men även utvecklingen mellan olika tidsperioder och mellan olika grupper kommer att analyseras. Genom en jämförande analys kan vi göra en bedömning av länets utveckling. Nedan följer ett exempel som får illustrera resonemanget i ovanstående stycken.

Ett av strategins mål är *ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen* och indikatorn *antalet sysselsatta i näringslivet* mäter det. Om tillväxten i Blekinge är högre än i riket eller relevanta jämförelsregioner kan vi uttala oss om att Blekinges prestation har varit god. Men studerar vi skillnader inom länet kan vissa geografier prestera bättre än förutsättningarna medan andra platser inte presterar i linje med förväntningarna, sett till jobbtillväxt. Samtidigt som sysselsättningsutvecklingen under exempelvis strategiperioden kan jämföras med tidigare perioder för att se om utvecklingen under strategiperioden har varit särskilt god.

¹ Läs mer utförligt i rapporten Växtplats Blekinge och Agenda 2030 som finns tillgänglig på Region Blekinges hemsida.

Anledningen till att vi inte på förhand fastställer målvärden för målen beror dels på svårigheten att på förhand hitta relevanta nivåer för exempelvis antal sysselsatta i länet, dels för att yttre händelser i hög grad påverkar Blekinges utveckling och jobbtillväxt, vilket inte minst covid-19 har visat. Det kan leda till att uppsatta målnivåer blir mindre relevanta eftersom förutsättningarna har förändrats i grunden. Det finns förstås fördelar med på förhand definierade målvärden, bland annat tydliggör det målet samtidigt som bedömningen om måluppfyllelsen underlättas. Regional utveckling är komplext samt innefattar flera områden och vår bedömning att det är bättre med jämförelse över tid och mellan platser och grupper för att studera regionens utveckling på ett ändamålsenligt sätt.

Mål för strategiskt område – I Blekinge utvecklar vi attraktiva livsmiljöer

Stärkt attraktivitet särskilt för unga

Indikator - Fler invånare i Blekinge och ett förbättrat inrikes flyttnetto

En hög boendeattraktivitet och god livsmiljö skapar förutsättningar för Blekinge att attrahera människor att flytta hit och bo kvar. För att mäta boendeattraktivitet är inrikes flyttnetto ett av vanligaste måtten. Flyttnettot mäter skillnaden mellan inflyttning och utflyttning till och från Blekinge i förhållande till övriga regioner i Sverige. Det är ur ett attraktionsperspektiv intressant att studera flyttningar inom landet då regioner med ett positivt flyttnetto kan tolkas ha en hög boendeattraktivitet och det indikerar således platsens attraktivitet. Måttet fångar hur attraktiv regionen är för redan boende här och hur attraktiv den är för människor att flytta till.

Att studera inrikes flyttnetto, omflyttningen inom Sverige, ger en god indikation på hur attraktivt Blekinge är ur ett boendeperspektiv. Blekinges befolkningstillväxt har under lång tid drivits av invandring, vilket innebär att tillväxten troligen kan förklaras av andra faktorer än platsens särskilda lokaliseringfördelar. Hur många av de som invandrat till Blekinge och som väljer att bo kvar är intressant att följa och fångas upp i måttet.

Blekinge har under lång tid haft ett negativt inrikes flyttnetto främst bland unga vuxna (18–35 år), vilket också är då flyttbenägenheten är som högst. De senaste åren har Blekinge, i relation till befolkningen, haft ett av de svagaste inrikes flyttnettona av samtliga regioner (fler utflyttare än inflyttare). Det är viktigt att attrahera fler unga människor till Blekinge för att stärka länets konkurrenskraft och säkerställa god välfärd.

Minskad miljö- och klimatpåverkan

Indikator - Förbättring enligt de regionala miljö kvalitetsmålen i Blekinge

För att Blekinge ska ha en god utveckling över tid behöver utvecklingen vara hållbar där miljö- och klimatpåverkan är viktiga områden. Det handlar om att tillgodose våra behov idag och samtidigt skapa förutsättningar för utveckling i framtiden. För att Blekinge ska bli en hållbar region med god livsmiljö krävs förflyttningar inom miljö- och klimatområdet. De påverkar förutsättningarna för bland annat folkhälsan och regionens attraktivitet och bidrar till genomförandet av Agenda 2030.

Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljömålen består av ett generationsmål och 16 nationella miljö kvalitetsmål. Generationsmålet innebär att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöutmaningarna är lösta. De 16 nationella miljö kvalitetsmål beskriver det tillstånd i miljön som ska uppnås för att vi ska nå generationsmålet. Målen gäller även för Blekinge och Länsstyrelsen Blekinge genomför årligen en regional uppföljning av Sveriges miljö kvalitetsmål och bedömning är att inget av de på regional nivå mätbara målen nås.² Dessutom bedöms trenden för flera av målen vara fortsatt negativ och endast för målet frisk luft bedöms utvecklingen i miljön vara positiv.

God, jämlik och jämställd hälsa

Indikator - Den självskattade hälsan ska förbättras och bli mer jämlik

En attraktiv region förutsätter att människor som bor och arbetar här mår bra. Det är också en förutsättning för att vi ska minska skillnader, få fler i arbete och klara framtidens välfärd. Det finns ett samband mellan det självskattade allmänna hälsotillståndet och personers framtida hälsa, vilket gör måttet relevant och indikerar utvecklingen av folkhälsan i Sverige.

Sverige har i ett europeiskt perspektiv en god självskattad hälsa, även om resultaten i de internationella jämförelserna ska tolkas med viss försiktighet. I Blekinge är andelen som uppger bra eller mycket bra hälsa något lägre än i riket. Den upplevda hälsan skiljer sig också åt mellan kvinnor och män och socioekonomiska grupper där – där män mår bättre än kvinnor, yngre mår bättre än äldre, högutbildade och höginkomsttagare mår bättre än lågutbildade och låginkomsttagare.

Mål för strategiskt område – I Blekinge utvecklar vi ett expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning

Stärkt konkurrenskraft i näringslivet

Indikator - BRP per sysselsatt (produktiviteten) i Blekinges näringsliv ska öka

För att Blekinges näringsliv ska vara fortsatt konkurrenskraftigt och ha god tillväxt i tilltagande global konkurrens är produktivitet betydelsefullt. Produktivitet förklarar en stor och ökande del av tillväxten i Sverige och driver den ekonomiska tillväxten. En god och ökad produktivitet blir på sikt avgörande regionens konkurrenskraft.

Bruttoregionprodukten (BRP) per sysselsatt är ett mått på produktiviteten i regionen. BRP visar hur stor produktionen i regionen är och utgörs av summan av samtliga företags och branschers förädlingsvärden.³ I relation till antalet sysselsatta fångar måttet hur stort värde varje sysselsatt i genomsnitt producerar. En ökad produktivitet innebär således att värdet per sysselsatt ökar. Blekinges tillväxt har under 2000-talet drivits av ökad produktivitet, men trots det är nivån lägre än i riket och sedan finanskrisen har tillväxten varit svag. Ökad

² Regional årlig uppföljning av miljömålen (2020:29) – Länsstyrelsen Blekinge.

³ Ett företags förädlingsvärde är det värde som skapas i verksamheten. Det avser det produktionsvärdet minus insatsförbrukningen.

produktivitet behövs för att Blekinge ska ha en god utveckling av inkomster och jobb och är därmed viktig för skattebasen och global konkurrenskraft.

Ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen

Indikator - Antalet sysselsatta i Blekinges näringsliv ska öka

För ett växande näringsliv och en långsiktigt hållbar utveckling behövs förutom god produktivitet också fler arbetstillfällen. Produktiviteten kan öka genom effektivisering och rationalisering, vilket kan leda till att arbeten försvinner och ökad produktivitet sker på bekostnad av antalet jobb. Förnyelse och omvandling är betydelsefullt med förflyttningar till nya ofta mer kunskapsintensiva näringar. Skapas inte nya arbetstillfällen i regionen riskerar det att leda till minskad sysselsättning och högre arbetslöshet med ökade klyftor som följd och de positiva effekterna av produktivitetstillväxten i regionen uteblir.

Blekinge har över tid och särskilt sedan finanskrisen (2008–2009) haft en svag utveckling av antalet sysselsatta och återhämtning har tagit lång tid. I näringslivet har antalet jobb minskat sedan 2007 och i relation till riket har utvecklingen varit svag. Länet är inne i en strukturomvandling och för att det ska genereras fler och nya jobb i näringslivet inom växande sektorer behövs en god omställnings- och förnyelseförmåga, annars riskerar omvandlingen att få permanent negativa konsekvenser.

Fler Blekingebor i arbete

Indikator - Sysselsättningsgraden i Blekinge ska öka och skillnaderna mellan grupper minska

Sysselsättningsgraden⁴ kompletterar övriga mål och indikerar balansen mellan befolknings- och jobbtillväxten för de boende i Blekinge. Fler i jobb och ökad produktivitet kan ändå innebära att sysselsättningsgraden minskar, om befolkningsutvecklingen är högre än jobbtillväxten. Sysselsättningsgraden ger också en bild av matchningsläget på den regionala arbetsmarknaden och den socioekonomiska situationen i regionen.

Det svenska målet är högre ställt än det på EU-nivå och innebär att sysselsättningsgraden i Sverige ska uppgå till 80 procent. I Blekinge uppgår den till 78,5 procent, vilket är en procentenhet lägre än i riket. Sedan finanskrisen har utveckling varit något svagare än i riket och den stora skillnaden finns för utrikes födda personer där sysselsättningsgraden är långt under den för inrikes födda och betydligt lägre än i riket. Det finns också stora skillnader mellan utbildningsgrupper och sysselsättningsgraden är betydligt lägre för de personer som saknar en fullständig gymnasial utbildning.

Delmål och indikatorer

Till strategins sex mål finns, vilket har beskrivits mer utförligt i inledningen, flera delmål med tillhörande indikatorer. I de två tabellerna nedan presenteras strategins mål och vilka delmål som relaterar till dessa samt ett antal utvalda indikatorer. Indikatorerna kommer att utvecklas och uppdateras allt eftersom ny statistik blir tillgänglig som möjliggör nya eller bättre sätt att mäta och följa upp strategin.

⁴ Sysselsättningsgraden definieras som andelen av befolkningen i arbetsför ålder som bor i Blekinge och som har ett arbete.

Attraktiva livsmiljöer		
Mål	Delmål	Indikatorer
Stärkt attraktivitet särskilt för unga	Ökad öppenhet och stärkt deltagande i samhället	<ul style="list-style-type: none"> Tillit till andra människor Upplevd trygghet Valdeltagande Emotionellt stöd
	Stärkt kultur- och idrottsliv	<ul style="list-style-type: none"> Föreningsdeltagande Antal Kulturarbetare Barn som får uppleva kulturupplevelse
	Förbättrad infrastruktur med kortare restider	<ul style="list-style-type: none"> Restid till Malmö, Växjö och Kalmar Storlek på arbetsmarknadsregioner
	En bostadsmarknad i balans	<ul style="list-style-type: none"> Nybyggda bostäder Bostadsbrist Tillgång till
	Ökad digital tillgänglighet	<ul style="list-style-type: none"> höghastighetsbredband
Minskad miljö- och klimatpåverkan	Ett ökat hållbart resande	<ul style="list-style-type: none"> Tillgång till kollektivtrafik Resandet med kollektivtrafik Kollektivtrafikens marknadsandel
	Minskade klimatpåverkande utsläpp	<ul style="list-style-type: none"> Utsläpp av växthusgaser
	Stärkt hållbar energiomställning	<ul style="list-style-type: none"> Förnybar energi Energieffektivitet Fossil energi per capita
	Stärkt biologisk mångfald	<ul style="list-style-type: none"> Betesmark och slåtteräng Frivillig avsättning av skogsmark Ekologiskt brukad jordbruksmark
God, jämlik och jämfäst hälsa	Förbättrade levnadsvanor	<ul style="list-style-type: none"> Alkohol- och tobaksanvändning fysisk aktivitet Stillasittande Matvanor
	Stärka barn och ungas förutsättningar för god hälsa	<ul style="list-style-type: none"> Barn i ekonomiskt utsatta hushåll Unga som varken arbetar eller studerar
	En god psykisk hälsa	<ul style="list-style-type: none"> Psykisk hälsa

Expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning		
Mål	Delmål	Indikatorer
Fler Blekingebor i arbete	Ökad tillgång till gymnasial och eftergymnasial kompetens	<ul style="list-style-type: none"> • Behöriga till gymnasiet • Tillgång till gymnasial kompetens • Tillgång till eftergymnasial kompetens • Könsfördelning på utbildningar
	Arbetsgivare har stärkt tillgång till efterfrågad arbetskraft	<ul style="list-style-type: none"> • Beveridgekurvan (vakanser och arbetslöshet) • Företagens tillgång till arbetskraft • Könsfördelning på arbetsmarknaden
	Få in fler personer på arbetsmarknaden	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetslösa med svag konkurrensförmåga • Arbetskraftens storlek
Stärkt konkurrenskraft i näringslivet	Stärkt innovationskraft	<ul style="list-style-type: none"> • FoU-investeringar i näringslivet • Tillgång till högutbildade unga personer • STEM-utbildade • Företag med nya eller förbättrade produkter och tjänster
	Ökad internationalisering	<ul style="list-style-type: none"> • Sysselsatta i utländska företag • Antal exporterande företag • Exportintensitet
Ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen	Ökat entreprenörskap	<ul style="list-style-type: none"> • Nyföretagande • Andel företagare
	Fler växande företag	<ul style="list-style-type: none"> • Företag som vill växa • Företag med minst en anställd • Näringslivsklimat
	Ökad diversifiering	<ul style="list-style-type: none"> • Branschbredd